

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXX (24)

No. (Štev.) 41

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

14. oktobra 1971

Še nekaj ob novem Zborniku

Zbornik Svobodne Slovenije je izšel. Je to zdaj že 21. zvezek periodične publikacije, ki je l. 1949 začela kot skromen Koledar, se l. 1952 preimenovala v Koledar-Zbornik, od l. 1964 pa samo v Zbornik Svobodne Slovenije. Ves ta čas pa je predstavljala najpomembnejšo vsakoletno knjigo slovenske politične emigracije po drugi svetovni vojni. Pomembnost letošnjega zvezka pa ni samo v njegovi vsebini, postavim v nadaljevanju dozda najbolj temeljite študije o slovenskem koroškem problemu današnjih dni, potem o nastopih dr. Korošca v dunajskem parlamentu pred 50 leti, v dokumentih iz zapuščine dr. Kreka, v razpravah, v gorniški prilogi ali reprodukcijah likovnih ustvarjalcev ter drugih člankih, o katerih smo že poročali, temveč predvsem v stvarnem kazalu za vseh 21 zvezkov doslej od 1948—1969, ki mu je dodano (33 strani). Kkšen bravec bo morda šel preko teh imen in podatkov, toda kdor globlje pogleda v to „kazalo“, bo našel v njem pomembnost, vredno tudi posebnega opozorila v uvodniku.

Tu je podan, bi rekel „statistično“, obračun o „hiševanju“ dveh desetletij. O marsičem, o čemer se misli, da ni bilo še nikjer povedano, je bilo že napisano in objavljeno; in marsikdo, ki danes „odkriva Ameriko“ s kakšno sodbo, trditvijo ali gradivom, bo presenečen, ko se bo zdaj v tem kazalu prepiral, da je bila njegova novost že pred desetletjem povedana, natisnjena in morda dokumentirana. Že zato, da se take trditve ne ponavljajo, je dobro imeti pri rokah ta pregled čez 6500 strani obsegajoče zbirke gradiva o slovenski protikomunistični emigraciji, ki ga je pripevalo 320 avtorjev.

Kdor bo pisal kdaj o zgodovini naše emigracije, ne bo mogel iti mimo Zbornika in njegove pomembnosti. Tudi kdor piše karkoli v sedanjosti, kar zadeva naš polpretekli boj in našo razselitev po svetu, bo moral imeti pri rokah to kazalo, da bo iz njega črpal dokumentacije.

Poglavja, v katera je kazalo razdeljeno, povedo jasno, kaj je v Zborniku. Tu bo imel ob roki besede naših voditeljev, kot sta bila škof Rožman in dr. M. Krek; dokumentacije in razprave o komunistični revoluciji in odporu proti njej v l. 1941—1945. Posebej so imena razprav o delu in življenju v begunskih taboriščih. Politično delo slovenske emigracije govori o delu Narodnega odbora, kongresih mednarodnih zborovanj, ki zadevajo naš položaj v svetu, o poslanicah in izjavah med nami. Bogata zakladnica naše zgodovinske dokumentacije je obsežna v razpravah, ki jih naveda poglavje: Dokumenti, razprave, pričevanja, spomini. V ta oddelek spada največ člankov ter je tudi najpomembnejši za dokaz budnosti emigracije, ki kritično gleda nazaj v polpreteklost, prinašajoč zgodovinsko utemeljitev našega protikomunističnega boja ter njega adaptacijo v exilnih letih; neem razpravljanja o aktualnih dnevnih vprašanjih, tičočih se vseh namor javnega življenja, itd. Zazlavlja o kulturnem delu naše emigracije daje pogled v kroniko našega kulturnega dela po vseh kontinentih ter njega ocenjo. Zlasti na so važni statistični bibliografski podatki o slovenski zamejski in predvsem zdomski knjižni produkciji od l. 1956 do letos. Ankete nudajo pregled misli o problematiki sedanjosti in še bolj oris potov, ki naj začetvaio smer za bodoči razvoj emigracije. Intervju in članki o 16 tih slovenskih kulturnih ustvarjalcih, ki so našli kot emigranti priznanje v svetu, podaja poglavje Slovenstvu v čast — narod v pomen. Ti podatki so nujno gradivo za dopolnitev Biografskega leksikona doma, kadar bo svet prišel čas obektivnega presojanja slovenske zgodovine. Mnogo je literarnih domskov, ki so naštetih pod oddelkom Naša beseda in nesem. Obširna je kronika našega zdomskega življenja, registriranje uspehov

ZAUPAJMO SLOVENSKE MLADINI

Na petnajsti obletnici Našega doma v San Justu je imel predsednik NO g. Miloš Stare, slavnostni govor, iz katerega objavljamo sledeče glavne misli:

Ob obletnicah je prav, da se s ponosom spominjamo uspešno opravljenega dela. Toda naš pogled ne sme ostati le v preteklosti, ampak mora biti usmerjen tudi v bodočnost. Nove okolnosti in nov mlad slovenski rod imamo med seboj. Cilj dela v tem domu je ostal nespremenjen; ohranitev slovenstva. Iskati pa moramo novih poti in novih sredstev, da bomo tudi v bodočnosti šli temu cilju nasproti.

Da je temu tako, nam postane jasneje, če se vprašamo, kako je mogoče, da je slovenski narod sploh obstal, ko so stoletja bile na delu mogočne, brezobzirne in surove sile, ki so zatirale njegovo rast, hromile njegov kulturni razvoj, ubijale narodno zavest in niso izbirale sredstev, da Slovence kot narod uničijo.

Če pogledamo nazaj v zgodovino, dobimo odgovor: Vsaka generacija pred nami se je znašla v svoji dobi in izvedla naloge, ki jih je morala izvršiti prav v tisti dobi. Sprejela je borbo in jo vodila tako, kot je zahteval čas in tam, kjer je bil pritisk sovražnika najmočnejši. Le tako smo postali v nekaj desetletjih iz nepismenega ljudstva visoko kulturni narod; iz gospodarsko tlačanih kmetov in obrtnikov samostojna gospodarska sila. Naši izobraženci niso klonili v narodni zavednosti, ko so jih smatrali manjvredne, četudi so imeli isto visokošolsko izobrazbo kot tujci. Prebujajoča se narodna zavest je postajala tako silna, da je premagala vse ovire in so od te zavesti prežete borbene generacije preko vseh žrtev prepeljale narod do zmagovitega 29. oktobra 1918.

Tudi zmagoslavje tega zgodovinskega dogodka ni omamilo naših prednikov. V novi dobi in novih okolnostih so šli v novi državi na delo, ter gradili slovensko narodno in kulturno zgradbo tako visoko, da smo dobili slovensko šolstvo od osnovnih šol do univerze in priklicali so v življenje najvišjo slovensko ustanovo: Akademijo znanosti in umetnosti.

In generacija, ki je doživela drugo svetovno vojno? Ali ni sleherni del našega naroda tedaj sprejel borbo za obstanek, ki so ga hoteli uničiti okupatorji? Ali so Slovenci na Koroškem klonili, ko so jih gonili v ječe, streljali, obglavljali, pošiljali v taborišča, plinske peči in ko so sklenili, da jih izselijo vse v Ukrajino? Ali niso vztrajali

naših planincev ali gornikov, naših umetnikov ter sploh življenja med izseljenci, zamejci (Primorska, Koroška) in po vseh kontinentih. Tu so omenjeni tudi posamezniki, ki so doživljali jubileje, kakor tudi naši pomembni pokojni, katerim so napisani nekrologi. Poleg vseh teh zaglavij pa je še ves drobiž, zbran pod imenom Razno.

Tako je torej to kazalo enaindvajsetih letnikov Zbornika, ki dovolj zgovorno priča o bogastvu gradiva, ki ga bo bodoči zgodovinar našega izseljenstva, njega vzrokov in življenja, moral uočevati kot najboljši priročnik za hitro informiranje v vseh vprašanih našega izseljenstva in naše borbe doma. Priročnik sem rekel zavesno, ker ga ne, more pogrčati nihče, ki se hoče orientirati v vsebini tega dvajsetletnega zbornika emigrantske problematike.

Kdor ima vse letnike, bo hvaležen založnici, da ga je oskrbela ter tako napravila pristopno dozda nepregledno vsebino bogate publikacije in jo napravilo tako za takoj dosegljivo in uporabljivo sooblikovavko sedanjosti in bodočnosti. V tej priročni informiranosti o vsem, kar je bilo že priobčenega v Zborniku, tiči vrednost letošnjega letnika s to prilogo na tridesetih straneh. Ta pomembnost se nam zdi tako važna, da smo čutili potrebo opozoriti še nosebej nanjo.

kljub strahotnemu trpljenju, mučenju in poniževanju Slovence na štajerskem? Ali so klonili Gorenjci? Ali niso Slovenci v našem Primorju, prekaljeni v borbi proti fašizmu prvi dvignili puško v obrambo slovenstva? Ali ni bil tedaj ves narod povezan v nezlomljivo voljo, da sprejme neenak boj s silnim nasprotnikom?

Prišla je izdaja. Komunizem je razkral to enotnost in ohromil odporno silo naroda. Ni je pa zlomil. Tudi po tej izdaji se je generacija te dobe znašla, ni klonila in je sprejela tudi borbo proti novemu sovražniku: komunizmu. Ta borba še danes ni končana.

In danes v emigraciji? Ali so res okolnosti take, da ta generacija v emigraciji ne more več ohraniti slovenstva? Ali je morda res celo boljše, da ga ne bi ohranila? V veliki zmoti je tisti, kdor dvomi ali omahuje. Bodimo prepričani, da je tudi v teh razmerah in v tej dobi možno ohraniti slovenstvo in da bomo našli pravo pot, da to dosežemo. To pa bomo dosegli, če se bomo zavedali, in to zavedali prav vsi, da smo živ del slovenskega naroda. Del slovenskega naroda nismo samo mi, ki smo bili rojeni v Sloveniji. Tudi v Argentini rojeni otroci slovenskih staršev, so živ del slovenskega naroda. Ni hče jim tega ne more vzeti ne iztrgati. Četudi je temu rodu domovina Argentina, po krvi in vsej svoji biti so Slovenci.

Osebnost posameznikov tega rodu ne bi bila popolna, ko bi hoteli trgati iz sebe slovensko dušo in slovensko sree. Postali bi hromi. Celovitost njihove osebnosti bo ostala le, če se bodo vživeli v narod, med katerim živijo, spoznali in spoštovali njegove vrline in kulturo, se uveljavljali v svoji domovini v vseh poklicih ter dosegali položaja, vidne in vplivne v argentinskem javnem življenju. Privsem tem pa morajo nujno ohraniti zavest, da so del slovenskega naroda, da teče v njihovih žilah slovenska kri, da bodo ohranili slovensko kulturo in slovenski jezik. V tej dvojnosti bodo oblikovali svojo enovito osebnost in ne bodo imeli občutka manjvrednosti, ne v argentinskem, ne v slovenskem okolju.

Da je to gledanje pravilno, so spoznali tudi v Severni Ameriki, kjer je bil letos v senatu predložen zakon, ki predvideva ohranitev narodnih izročil kultur vseljenecv različnih narodnosti, ki gradijo to mogočno svetovno velesilo. Ne uničevanje teh kultur in narodnih izročil, ampak njih ohranitev je namen tega zakona.

Kdor trdi, da je temu rodu težko ohraniti slovenski jezik, in da ga učenje tega jezika obremenjuje, ta žali našo mladino. Ali res misli, da ni toliko inteligentna in sposobna, da bi obvladala vsaj dva jezika, to je materin jezik in jezik svoje domovine. Ali ne govorijo Slovenci na Koroškem dveh jezikov, nemščino in slovenščino. Čeprav je slovenščina preganjana? Ali ne govorijo Slovenci na Goriškem in Tržaškem dveh jezikov, čeprav je slovenščina nastorka? Prepričan sem, da je tudi naša mladina sposobna tega in da to zmoreta vsako slovensko dekle in vsak slovenski fant. In prepričan sem, da hosta zbučala s tem znanjem spoštovanje in ugled tudi v tej njihovi domovini.

Zaupajmo tej mladi generaciji, da je vredna svojih prednikov. Daimo ji poguma, ne malodušja. Potem bo ta mladina spoštljivo praznovala argentinski narodni praznik, obenem pa bo čutila s slovenskim narodom v domovini in zamejstvu. Tako, da se bo veselila, kadar bo ta narod srečen in trepla z njim, kadar bo v nesreči, in napela vse sile, da mu olajša trpljenje. Posebno danes, da mu pomaga k svobodi. K temu ji Bog pomagaj.

Bases soviéticas en Cuba

El representante del estado de Florida ante la Cámara de Representantes norteamericana y presidente de la subcomisión de Asuntos Interamericanos, Dante B. Fascell, manifestó recientemente poseer nueva información, según la cual la Unión Soviética estaría aumentando notablemente su presencia en Cuba.

Según las fuentes citadas por Fascell, los efectivos soviéticos aumentaron en el término de un año de 20.000 a 30.000 hombres. También sigue la construcción de objetivos militares.

“Datos de Servicio de Inteligencia que se conocieron la semana pasada confirman que la Unión Soviética ha construido instalaciones en Cienfuegos”, dijo Fascell y agregó que “estas instalaciones podrían convertirse rápidamente en una base estratégica importante para submarinos nucleares soviéticos con la sola presencia de una unidad de servicio y los propios submarinos”.

El citado funcionario también expresó estar convencido que los rusos están convirtiendo a Cuba “en una base militar mayor, para dar apoyo logístico a sus unidades navales y aéreas”.

La Unión Soviética, con el pleno consentimiento del régimen cubano, continúa con estas actividades, poniendo en peligro la ya inestable paz del mundo.

Sovjetske baze na Kubi

Poslanec države Florida v severnoameriški poslanski zbornici in predsednik podkomisije za medameriške odnose, Dante B. Fascell, je pred kratkim izjavil, da je po novih poročilih razvidno, da Sovjetske zveza znatno ojačuje svojo vojaško prisotnost na Kubi.

Kot poročajo viri, ki jih Fascell navaja, je v teku enega leta sovjetska vojaška posadka na otoku narasla od 20.000 na 30.000 mož. Prav tako se še naprej gradijo vojaški objekti.

„Podatki obveščevalne službe, ki so bili objavljeni pretekli teden, navajajo, da se nadaljujejo gradnje objektov v Cienfuegos“, je dejal Fascell, in nadaljeval: „Ti objekti se lahko kaj hitro spremenijo v važno strateško bazo sovjetskih jedrnih podmornic, kakor hitro je tam inštalirana oskrbovalna edinica in pa podmornice same.“

Omenjeni funkcionar je tudi izjavil, da je prepričan, da Rusi spreminjajo Kubo v „veliko vojaško bazo, da ustvarijo oskrbovalno zaslonbo za svoje mornariške in zračne jedinice.“

Sovjetska zveza pa, s popolno potrditvijo kubanskega režima, nadaljuje s temi deli in tako spravlja v nevarnost že itak ogrožen svetovni mir.

Zakon o narodni dediščini

IZSELJENCI NAJ OHRANJAJO IZROČILA

Odkar so gospodarske, socialne in politične razmere človeške družbe prisilile večje ali manjše skupine ljudi posameznih narodov, da so si morali iskati bolj ugodnih razmer za svoje življenje v tujini, se poraja problem narodne ohranitve teh skupin ali njih utočnitve v tujem morju. Tudi Slovenci smo v vseh letih emigracijske zgodovine bili podvrženih raznim odtokom tega problema. Ni se mu mogla izogniti niti politična emigracija po drugi svetovni vojni in komunistični revoluciji, ki pa se prav zadnje čase posveča študiju tega problema.

Različne so misli glede rešitve. Ne manjka pesimističnih pogledov, niti ne takih, ki sploh spodbujajo k čim hitrejši asimilaciji. Drugi pa, bolj realni in bolj zavedni, vztrajajo na dejstvu, da je rešitev v narodni ohranitvi ne le mogoča, marveč sploh nujna. Temu stališču je pritrčila tudi vlada ene največjih velesil na svetu: Združenih držav Severne Amerike.

Senator Richard S. Schweiker je 25. januarja 1971 predložil amerškemu senatu „Ethnic Heritage Studies Act of 1971“ ali „Odlok o raziskovanju narodnostne dediščine narodnostnih skupin“. Zakon pooblašča tajnika za vzgojo, da po vseh Združenih državah ustanovi pokrajinska središča za študij kulture in zgodovine posameznih narodov, ki so oblikovali kulturno dediščino ZDA. Zakon, urejen in obdelan material naj bo na voljo šolam, univerzam in narodnostnim skupinam za ustrezen študij in medsebojno obogatitev.

Zakon vsebuje naslednje misli in dejstva:

1. V svetovni zgodovini je Amerika nova dežela, stara komaj nekaj sto let. Ena izmed gonilnih sil državnega življenja je bila povezovanje bogatih izkušenj in narodnih običajev, ki so jih naseljenci prinesli iz svojih rodnih krajev, posebno iz Evrope. Samo Indijanci so prvotni prebivalci dežele, vsi drugi pa so prišli od drugod, iz dežel, kjer vladajo tisoč let stare kulture, iz časov, ko Amerika še ni bila odkrita.

2. Amerika ne sme biti neke vrste „talilni lonec“ (melting pot), kjer bi se ljudje in kulture med seboj mešale in izgubljale. Namesto da bi omalovaževali, zanikali, odpravljali narodnostne in tradicionalne razlike Američanov, jih

moramo ohranjevati, spoznavati, razvijati in se zavezno obogatiti z njimi. To se bo najlažje doseglo tako, da ohranjamo narodno kulturno bogastvo posameznih narodov, jim pomagamo k čim večjemu razvoju in jim dajemo priliko, da jih vsi državljani čim natančneje spoznavajo.

Med narodnostne skupine v Združenih državah Amerike spadajo tudi Slovenci. Tudi Slovenci so povabljeni, da ohranjajo svojo narodnostno posamičnost, razvijajo svojo kulturo in bogatijo celotno kulturno dediščino te velike države.

To dejstvo kaže, in ameriška vlada se je tega dejstva jasno zavedla, da kulturna dediščina vsakega naroda odločilno prispeva k kulturnemu bogastvu države, ki narodne skupine sprejme v svojo sredo. Hitra, celo pospešena asimilacija je, poleg narodnega samomora, tudi zločin nevhvaležnosti nad narodom, ki je izseljence dobrohotno sprejel.

Na tem stališču moramo vztrajati tudi Slovenci v Argentini. Ohranitev našega kulturnega bogastva in njega izpopolnitev je edino prava pot. V nasprotnem primeru bi ta majhen del naroda nosil dvojno krivdo: izdajstvo nad slovenstvom in nevhvaležnost do Argentine, kateri lahko prav s tem bogastvom mnogo pripomoremo.

Novi uspehi kiparja Goršeta

UMETNINE ZA CERKEV NA TEZNU

Akademski kipar in slikar France Gorše, ki je do pred nedavnim bival v Severni Ameriki, se je, kot je našim bralcem že znano, preselil v Evropo. Tam se je najprej mudil na Koroškem, pa tudi na Goriškem in v Rimu. Na Koroškem je ob priliki svojega bivanja tam, odprl tudi galerijo v Kortah, kjer ima stalno razstavo svojih del.

Sloves njegove umetnosti pa je kiparja Goršeta peljal tudi v rodno Slovenijo, kjer se prav sedaj mudi na Teznu, in za tamošnjo novo cerkev, ki bo blagoslovljena 24. oktobra, pripravlja skupno z arhitektom Cirilom Zazulo in slikarjem Stanetom Kregarjem celotno umetnostno opremo cerkve. Kipar Gorše izdelava mogočen križ s Kristusom, ki bo postavljen v glavnem oltarju. (Nad. na 2. sor.)

KISSINGER ZOPET NA KITAJSKO

V KRATKEM MU BO SLEDIL NIXON

Nixonov zunanje politični svetovalec Henry Kissinger, bo v kratkem odletel v Peking, kjer naj pripravi vse potrebno za Nixonov obisk na Kitajskem. Washingtonski opazovalci trdijo, da se bo Nixon mogel podati v Peking proti koncu letošnjega novembra.

Kissinger, ki je bil pred kratkim s svojim tajnim obiskom v Pekingu pripravljen Nixonu potovanje na Kitajsko, se bo konec oktobra odpravil z desetčlansko delegacijo na Kitajsko ter bo najmanj štiri dni prebil v Pekingu. Na tiskovni konferenci, na kateri je Kissinger objavil svoje drugo potovanje na Kitajsko, ni hotel povedati datuma Nixonovega obiska v Pekingu, prav tako ne trajanja Nixonovega bivanja na Kitajskem. Kakor je znano, je Nixon izjavil, da bo šele maja prihodnjega leta odšel v Peking na obisk.

Kissinger je na tiskovni konferenci izjavil, da „bo šele v Pekingu določil datum“ Nixonovega obiska na Kitajsko ter bo to odločitev verjetno objavil sva tu šele po svoji vrnitvi v Washington.

Nixon je že večkrat nakazal, da bi se s kitajskimi komunističnimi veljaki

rad sestal čim prej. Za celotno pripravo Nixonovega obiska na Kitajskem bodo potrebovali še nekaj tednov, tako da bo mogel oditi tja najhitreje konec letošnjega novembra.

Na tiskovni konferenci je Kissinger tudi povedal, da v Washingtonu niso spraševali v Peking, kaj se tam dogaja in da tudi Kitajci niso prostovoljno povedali ničesar o razmerah v njihovi državi odn. vladi. Razvidno pa da je, da so se resno odločili izboljšati odnose z ZDA in da te odločitve ne nameravajo spremeniti.

V istočasem poročilu so v Washingtonu in v Pekingu minulo sredo uradno izjavili: „Vladi ljudske republike Kitajske in ZDA sta se dogovorili, da bo Kissinger prišel v Peking v drugi polovici oktobra na razgovore s kitajsko vlado za konkretno ureditev Nixonovega obiska na Kitajskem.“

Kissinger je na tiskovni konferenci še povedal, da so v Washingtonu in v Pekingu imeli to njegovo drugo potovanje na Kitajsko že v načrtu takoj po njegovem prvem potovanju v Peking.

Pekinska zunanja politika

PRIRAVLJAJO SE NA VOJNO

Pretekli teden je kitajski predsednik Čuenlaj presenetil svobodni svet z iznadenim sprejemom 60 Amerikancev v Pekingu, v isti „Veliki ljudski dvorani“, v kateri je preteklo pomlad sprejel ameriške igralce namiznega tenisa.

V razgovoru z zgoraj omenjeno skupino, v kateri sta bila med drugimi vodja tkim. Črnih panterjev Huey Newton in bivši uradnik ameriškega zunanjega ministrstva John Service, je Čuenlaj dejal:

1) da se Kitajska strinja z Nixonovim mnenjem, da je sedaj doba pogajanj, toda kitajski vodje tudi menijo, da je danes, če je treba, tudi doba oboroženega boja;

2) da je Kitajska pripravljena reševati svoje obmejne spore z ZSSR, toda na podlagi teritorialnih dogovorov iz 19. stoletja;

3) da Kitajska zelo odprto gleda na bodoči Nixonov obisk: „Prav bo, če bo obisk uspel, prav bo pa tudi, če ne bo uspel.“

4) da ni važno, kako daleč bodo šli razgovori, kajti Kitajska „ne bo nikdar prenehala biti čuječa in se ne bo nikdar prenehala pripravljati na vojno.“

NOVI USPEHI KIPARJA GORŠETA

(Nad. s 1. str.)

Celotna višina križa dosega 4.40 m. Prav tako je delo kiparja Goršeta krasen križev pot in pa kipa sv. Cirila in Metoda, ki bosta stala pri vходу.

Delo umetnika Goršeta je vzbudilo toliko zanimanja, da ga hodijo občudovat v njegovi delavnici razni umetniki in kulturniki kakor dr. Stele iz Ljubljane, Lado Smrekar iz Kostanjevice, arh. Zazula in drugi. Vsi imajo zanj in za njegovo delo najlepšo pohvalo.

Kipar Gorše pa, mimo hvale, z vsem ognjem nadaljuje svoje delo, kipov, križa in križevoga pota, in je ob priliki nu in za tamošnje novo cerkev, ki bo lepo omenil, da mu „tako delo pomeni duhovne vaje“.

Ze tradicionalna proslava slovenskega narodnega praznika in dneva slovenske zastave bo v soboto, 30. oktobra, v Slovenski hiši, kjer bo najprej sveta maša, nato pa v dvorani v enournem sporedu

slavospev slovenstvu in slovenski narodni noši

Po proslavi v dvorani slavnostna večerja.

ZENA IN NJEN SVET

Anica Kraljeva

Predvsem resnica

Starejši naš prijatelj je v pogovoru o današnjem življenju povedal zanimive in poučne misli. Rekel je, da se danes veliko govori in piše o ljubezni do bližnjega, o dolžnosti pomagati potrebnim, nabirati denar in obleko za reveže. Pripravljeni so, posebno mladi, zapustiti vse in iti v tuje kraje pomagat zapuščenim. „To je zelo plemenit pojav“, je rekel. „Posebno mi je všeč, ker se za take podvige navdušuje in sodeluje predvsem mladina.“ Pa je dodal: „Vendar sem opazil, da je veliko med njimi takih, ki bodo za oddaljene reveže storili velike žrtve, v vsakdanjem življenju pa so s svojimi bližnjimi, ali celo v družini povsem drugačni. Nevljudni so, zadržni, predvsem pa nestrpni do različnih značajnih lastnosti svojega bližnjega.“

„Seveda“, se je oglasila moja prijateljica, „težje je vsakodnevno prenašanje nekoga, bodisi doma, na delu ali na cesti, kakor dati ali pomagati tujemu človeku, ki ga ne poznamo, in nas zato njegovo obnašanje in osebno mnenje ne more motiti in čiti na živce.“

Strpnost je res ena najlepših, a tudi najtežjih lastnosti.

„Strpnost“, piše Trstenjak, „je plemenita hči življenja v drugega. Strpnost pomeni obzirnost do bližnjega, ki drugače misli in čuti nego mi sami.“ Nekateri jo imajo že v naravi, drugi si jo morajo le s težavo priboriti. Živeti se v mišljenje in ravnanje drugega, zahte-

va od nas veliko obzirnosti do bližnjega, veliko ljubezni in spoštovanje do sočloveka.

O taki nesebični in tihi ljubezni se danes bolj malo sliši. Saj že na splošno velja pravilo, da ne smeš biti hinavec, to se pravi obziren.

„Povedal sem mu vse v obraz, kar sam vem, in to kar drugi pravijo. Zabil sem ga, da ni črnil besede.“ Ali je bilo to postopanje zato da zmaga resnica, ali zato, da se je napadalec oddahnil in čutil zmagovalca?

„Strpnost“, pravi Trstenjak, „je veliko dušen dvig lastne osebnosti na višjo raven, kjer niso odločilni samo lastni razlogi, ampak tudi razlogi drugega človeka, kakor mu jih narekuje njegovo duševno občutje.“

Prilika za strpnost se nam dnevno nudi, bodisi doma, na delu, med prijatelji in znanci, med katerimi dnevno trčimo ob nasprotna mnenja. Prav zaradi nasprotnih mnenj in nazorov celo med prijatelji in sodelavci nastanejo dostikrat nepopravljive razpoke.

Nekateri ljudje imajo obzirnost in spoštovanje do sočloveka že prirojeno ali pa si jih s trudom pridobijo. To so ljudje, ki imajo posebno „srečno roko“ pri reševanju sporov med prijatelji in sorodniki. Pri tem jih ne vodi le sočustvovanje, močno besedo ima pri njih pamet in razum, pridobljen iz življenjskih izkušenj.

Mednarodni teden

Zahodnonemški krščanski demokrati so pretekli teden izvolili za novega vodjo zahodnonemške krščanske demokracije 47-letnega dr. Rainerja Barzela ter bo verjetno leta tudi strankin predsedniški kandidat na prihodnjih volitvah. Glavni tajnik stranke pa je postal Konrad Kraske.

Za novega predsednika nove arabske federacije med Egiptom, Libijo in Sirijo, je bil izvoljen egipčanski diktator Sadat. Na predsedniškem mestu se bodo predsedniki federalnih držav vrstili vsaki dve leti.

Sovjetski ministrski predsednik Kosygin je bil minuli teden za štiri dni na obisku v Alžiru, ki je Moskvi najzvestejša afriška država.

Moskva se je maščevala Angliji za njeno razbitje sovjetske vojske mreže v Londonu s tem, da je izgnala več britanskih diplomatskih uradnikov iz Moskve.

Vsled Nixonovih novih ukrepov za kontrolo cen in plač v ZDA je predsednik ameriških AFL-CIO George Meany, hud nasprotnik Nixonove gospodarske in finančne politike, izjavil, da Nixon vodi državo „z balkona, kakor je to delal v Argentini Perón.“ Meany je dejal: „Perón je dvigal plače z balkona. Proglašal je praznike z balkona. Mišlil je, da je njegova metoda boljša od pogajanj. Kakšna je torej razlika med Peronom, ki je stal na balkonu in govoril, da bo dal milijonom delavcev povšičo s tem, da bo denar vzel iz žepa delodajalcev, ne da bi se z njimi pogajal, in Nixon, ki jemlje stotine milijonov dolarjev iz žepa delavcem in jih daje delodajalcem?“

Volitve v Avstriji

SOCIALISTI OSTANEJO NA VLADI

Minulo nedeljo so bile v Avstriji poslane volitve ter so v volilni kampaniji nasprotniki socialistov storili vse, da bi jim prepričali večinsko zmago. Volitev, na katerih so izvolili 183 poslancev v dunajski parlament, se je udeležilo ok. 5 milijonov volilcev.

Sedanjí socialistični kancler Bruno Kreisky je pozval volilce, naj mu podarijo absolutno večino, da bo mogel odsej naprej mirno vladati. Doslej, se pravi dobrih 20 mesecev, je vladal kot predsednik manjšinske vlade.

Vodja avstrijske Ljudske stranke Karl Schleizer pa je na volilnih shodih pozival Avstrijce, naj volijo tako, da bo državi spet vladala konservativno-socialistična koalicija, ki je vodila državo od 1945 do 1966.

Strpnost ima posebno važnost v družinskem življenju. Med možem in ženo, ki sta nasprotnega značaja, ali ki sta rasla v različnih razmerah, se kaže pogostokrat nesoglasja. V takih primerih je važno medsebojno spoštovanje in ljubezen, ki jima pomaga, da med seboj odkrito razpravljata in iščeta resnico. Potrepljivost, obzirnost in predvsem odkritosrčnost je med zakonci v takih primerih edina prava pot do resnice.

Podobno bodo taki starši vzgojili tudi svoje otroke v pametnih medsebojnih odnosih, kar pa zahteva neskončnega potrpljenja.

Otroci so večkrat med seboj zelo različni. Med takimi se pojavljajo dnevi „prepirl“, večkrat celo pretepi. Posebno med dečki. To ni vedno slabo. Dobro pa je, da v takih slučajih starši vendar pripomorejo, da se med otroci čistijo pojmi, posebno pa, da pride resnica do zmage. Ni lahko otroku priznati, da ima njegov „nasprotnik“ prav, a zmaga resnice je važna zadeva v otrokovi duševni rasti. Spoštovanje do resnice in do onega, ki resnico zagovarja, terja neko ponižanje in to je med brati huda zadeva. Če je v luči bratske ljubezni, je pa najboljša priprava na zrelo življenje.

Važno je le eno: da zmaga resnica, ker samo to je zdravo in pravično. Rešiti spor ne zato, da se veselimo zmage nad nasprotnikom, ampak zato da zmaga resnica.

Posebno pri današnji vzgoji je to važno, ker v sedanjem kaosu človeškega življenja se moramo zares truditi, da iz te zmede pomagamo otroku do resnice, ki je največja dobrina.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

NEUSPELI UDAR IN NJEGOVE POSLEDICE

Zadnje tedne so opazovalci argentinskega političnega in institucionalnega življenja že večkrat opozorili na dejstvo, da v samih vojaških vrstah obstaja nezadovoljstvo glede nekaterih potez vladne politike. Vedeli so celo povedati ime na in skupine, ki naj bi se pripravljale na udar proti sedanji vladi generala Lanusseja. Včasih delno utemeljeno, včasih pa kar iz trte zvito ugibanje je pa le imelo nekaj podlage. Zato javnosti ni bilo presenetil, kot razburil, poizkus državnega udara, ki se je izvršil med petkom in soboto, 8. in 9. t. m.

V petek, 8., ob treh popoldne sta se oklopni enici C-10 iz Azula in C-2 iz Olavarrie proglasili za uporni. Po mnenju opazovalcev naj bi jima sledile še druge enice, zlasti na severu države. Povezani naj bi bili tudi z nekaterimi oddelki vojske mornarice, ki pa jih je poveljstvo že pred dnevi odkrilo in odstavilo nezadovoljne poveljnike. Tako ali drugače, uporni enici pod vodstvom polkovnikov García, Baldricha in Díaz Loza ter nižjih oficirjev, sta ostali sami zapuščeni ob ponesrečenem udaru.

Vlada je takoj ostro reagirala na uporniški poizkus. General Lanusse je kot predsednik države, vrhovni poveljnik vojske in poveljnik vseh treh rodov oboroženih sil takoj odločil, da se uporaztre. Na čelu represivnih sil, ki so se z več strani pomikale proti južnemu delu province Buenos Aires, kjer je sedež upornih enic, je bil postavljen za poveljnika prvega korpusa vojske general Aguilar Pinedo. Uporniki so sicer podminirali most na enajsti cesti, a je bil ta le delno poškodovan. Sicer

jim pa ni ostalo nobenega upanja, saj je proti njim korakala sila 10.000 mož, v pripravljenosti pa je bilo tudi kordobska padalska brigada. Letalstvo sploh ni bilo uporabljeno v tej akciji. Niti 24 ur od začetka upora ni preteklo, ko se je zadnja jedinica v soboto, 9. t. m., ob 11.30 predala vladnim silam.

Kratkotrajen upor pa je vseeno treba gledati tudi z drugega vidika. Dokazal je po eni strani, da je general Lanusse še vedno osrednja in najmočnejša figura, ki ima močno zaslonbo v oboroženih silah. Je pa pokazal tudi, da niso vse enice soglasne glede smeri vladne politike. Če je ta „polkovniški udar“, kakor ga že imenujejo, zgrešil svoj cilj, kljub temu opazovalci menijo, da korenine upora ostajajo. V glavnem jih delijo v dve smeri: prva skuša preprečiti volitve zaradi možnosti, da bi na njih zmagali peronisti. Velik del vojske se ne more sprijazniti z idejo, da bi se Perón, ki so ga pred petnajstimi leti strmoglavili in izgnali, mogel vrniti z vsemi častmi. Ta struja se pojavlja zlasti v mornarici. Med možnimi uporniki v suhozemski vojski pa prevladuje takomenovana „peruanska“ linija. Ta stremi za močno vojaško vlado, ki bi po peruanskem vzorcu, z nacionalističnim poudarkom vodila državo do gospodarskega in socialnega razmaha. Uporniki so se res ocenili kot „krščanske, socialne in nacionalistične težnje“ in seveda izrekli proti volitvam.

Prav zaradi tega pa jih je predsednik Lanusse označil kot protiljudske in protidemokratske, in proti njim nastopil z vso strogostjo. General Lanusse in njegova vlada so trdno namenjeni narod pripeljati do svobodnih volitev, čeprav to mnogim ne gre v račun.

Ljudska stranka je bila v večini v koalicijski vladi, ki je Avstrijo vodila 21 let, nato pa so od 1966 do 1970 vodili državo sami. Leta 1970 so dobili večino socialisti pod vodstvom Kreiskyja z 81 sedeži od 165, konservativci so dobili 78 poslancev, stranka Svobode pa šest.

Po zadnjih številkah vse kaže, da so dobili socialisti 92 poslancev od 183, to je ravno malo več kot polovico, in so sklenili, da bodo ostali na vladi še naprej brez koalicije.

Obisk Brežnjeva v Beogradu v praškem okviru

O obisku Brežnjeva v Beogradu je bilo manj odmeva v svetovnem časopisu, kakor je bilo pričakovati. Zgledalo je, da tudi novinarji niso povsem gotovi, kako bi „prijeli“ zamotani problem Jugoslavije v sedanjem svetovnem položaju. Vsaka napoved razvoja dogodkov se lahko že jutri izkaže kot zmotna.

Nekaj zanimivih podatkov o tem obisku pa je poslal iz Beograda dopisnik buenosaireskega nemškega dnevnika „Argentinisches Tageblatt“, katere je list objavil v uvodniku z dne 6. oktobra.

Dopisnik Edwin Roth najprej primerja zadnji obisk Brežnjeva v Beogradu z njegovim obiskom na čehoslovanskem avgusta 1968. Tedaj je videl, kako je Brežnjev poljubil Dubčka. Devetnajst dni za tem poljubom pa so Sovjeti in njihovi sateliti zasedli čehoslovaško in zapečatili Dubčekovo usodo. Tudi sedaj je Brežnjev poljubil Tita.

Dopisnik nato opisuje potek obiska Brežnjeva v velikem industrijskem podjetju pri Beogradu, kjer je bilo zbranih nad 2000 delavcev in nameščencev podjetja. Brežnjev je pozdravil v imenu vseh 34-letni inženir Branko Nikolić, ki je med drugim dejal: „Med tem ko gradimo demokratični socializem, brani Jugoslavija dosledno svoje načelo neodvisnosti in ohranitve suverenosti ter integritete vseh dežel kakor tudi svoboden razvoj vseh dežel. To so temeljne zunanje politične smernice socialistične Jugoslavije.“

Te besede je vstavil v svoj pozdravni govor mladi inženir po nalogu vladnih krogov. S posebnim poudarkom jebral besede „demokratični“, „neodvisnost“, „suverenost“ ter so bile deležne viharnega odobravanja navzočih dvatisoč delavcev in funkcionarjev. Med Nikolićevim govorom je bil Brežnjev izredno nervozen. Neprestano se je igral s kravatno in izraz ustnic je bil vedno bolj srdit.

Zatem pe je Brežnjev povzročil med navzočimi delavci jezno mrmrjanje, ko je omenjal v svojem govoru jugoslovanske gospodarske težave in dodal, da

je zaradi teh težav v „resnih skrbih“. Dodal je tudi v svojem govoru, da so nekateri pogledi Jugoslavije za Sovjetsko zvezo nesprejemljivi.

Navzoči delavci in funkcionarji, pravi dalje dopisnik, so tudi z izrazi na obrazih kazali, da nimajo nič manjšega nerazpoloženja do Brežnjeva samega kakor do njegovih besed. Ko so inozemski reporterji filmali navzoče delavce, so nekateri namerno zdehali, ko je reporter namenil nanje filmsko kamero. Mnogi so se med govorom Brežnjeva med seboj pogovarjali, ali pa so zapuščali dvorano, ko je tolmač prevajal govor Brežnjeva v srbohrvaščino. Vse to je bilo po mnenju dopisnika posledica bojazni, da bi tudi Jugoslavija postala žrtev sovjetske invazije, kakor je bila to čehoslovaška.

Zato tudi Beograd ni bil okrašen s pozdravnimi napisi in zastavami z izjemo enega samega kraja. Tudi v tem pogledu je bil obisk Brežnjeva povsem svojevrsten.

Brežnjev in Tito tudi nista mogla prikriti osebne mržnje, ki vlada med njima.

Na banketu, ki ga je Tito priredil Brežnjev, je ta izjavil, da ne obstoja „Brežnjeva doktrina“ o omejeni suverenosti socialističnih držav in da nikdar ni obstojala. To je po njegovem le „izmišljotina sovražnikov socializma“.

Ko dopisnik omenja zaključno skupno izjavo Brežnjeva in Tita, pravi, da je vsebovala to, kar zahteva Tito, t. j. zagotovilo, da so načela neodvisnosti Jugoslavije, ki jih je osvojil Hruščov leta 1955 v Beogradu in leta 1956 v Moskvi, kakor tudi Brežnjev v l. 1965, še vedno veljavna.

Dopisnik pravi, da je ta načela Brežnjev z invazijo v čehoslovaško potepal, zato imajo v izjavi Tito-Brežnjev le tolikšno vrednost, v kolikor je Jugoslavija pripravljena sama braniti svojo neodvisnost. Zaključne besede skupne izjave o „medsebojni odkritosrčnosti“ pa so iste, kot so bile v skupni izjavi Brežnjev-Dubček mesec dni pred sovjetsko invazijo v čehoslovaško.

Novice iz Slovenije

RADENCI — Deveti festival sodobne komorne glasbe se je začel v Radencih 25. septembra. Na otvoritvenem koncertu je nastopil Trio bratov Lorenz iz Ljubljane, ki je izvajal izključno dela slovenskih avtorjev: Ostreca, Stibilja, Kogojca, Ukmarja in Švare. Drugi koncert je imel kvintet Danzi iz Amsterdam; mezzosopranistka Djurdja Čakarević je ob spremljavi pianista Zdenka Maraševića pela pesmi Blacherja, Slavenskaga, Baranovića in Peričića, ob koncu pa je vrhunski češki godalni „Pražski kvintet“ predstavil razen Bartoka še sodobno češko glasbeno literaturo, pisano za tako sestavo.

LJUBLJANA — Na sedmem seminarju za slovenistiko so ugotovili, da učijo slovenščino na 30 vseučiliščih po svetu. V Jugoslaviji predavajo slovenščino na univerzah: Zagrebu, Novem Sadu, Beogradu, Skopju in Zadru. Tržaška univerza ima tudi nastavljenega profesorja za slovenščino, ki pa je Italijan. V Vidmu na fakulteti za moderne jezike ustanavljajo stolico za slovensko jezikoslovje. Predstojnik stolice bo Slovenec, ki bo posebej predaval slovensko književnost in slovenščino. Slovenščino predavajo tudi na univerzi v Padovi, v Rimu, v Milanu, na Dunaju, v Gradcu, v Bratislavi, Pragi, Brnu, v Krakovu, Varšavi, v Budimpešti, v Sofiji, v Frankfurtu in Münchenu, na danski univerzi v Aarhusu ter na nekaterih ameriških univerzah, med njimi tudi na harvardski. Pač pa ni nobenega pravega stalnega lektorata za slovenščino na sovjetskih univerzah.

CELJE — V prostorih gledališča so 25. septembra odprli mednarodno zlatarsko razstavo, na kateri so poleg družbenih zlatarskih delavnic razstavljali tudi zasebni zlatarji. Istočasno pa so v Celju odprli tudi 4. slovenski obrtni sejem. Na obrtnem sejmu je razstavljalo skoro 200 obrtnikov iz Slovenije in tujine.

VISNJEVIK — V tej vaši goriških Brd je klub starih goriških študentov ob sodelovanju domačinov odkril 26. septembra spominsko ploščo narodnemu buditelju duhovniku Andreju Žnidaršiču (1835–1918). Njegovo delovanje je pomembno saj je v svojem 30-letnem službovanju v Brdih uspešno budil slovensko zavest bil pa je tudi eden redkih slovenskih publicistov ki so pred plebiscitom 1866 opozarjali slovensko javnost na problem beneških Slovencev.

CELJE — V celjskem Likovnem salonu so odprli majhno retrospektivno razstavo del Maksima Sedeja st. Razstava obsega 14 grafik, dve risbi in osem oljnih kompozicij na platnu ali na lesnitu. Vsekarj premalo, da bi prikazali vse razvojne faze slikarjevega

ga dela, vendar dovolj za ugotovitev slikarske kvalitete.

KRANJ — Hladno vreme v septembru je prineslo prvi sneg. Pobelili je 16. septembra Julijce, Karavanke in Kamniške Alpe do višine 1500 m.

KRANJ — Stane Tavčar iz Kranja se je odpravil 11. septembra z mopedom na 10.000 km dolgo pot v Izrael in na Sinajski polotok. Pred odhodom je izjavil, da ga vleče tja, ker je Izrael v sredini svetovne pozornosti. Mopedist, star 42 let, je znan popotnik, saj je naredil že več podobnih potovanj.

Umrli so od 18. do 22. 9. 1971:

LJUBLJANA: Leopold Macher, trgovec; Antonija Škrabar r. Lukanič (83); Dr. Marjan Pavšič, veterinar; Viktor Picelj, up.; Lojze Šiško, poslovodja; Marjana Cankar (92); Ivana Smole r. Logar; Stane Šefic (prom. nesreča); Zora Cegnar r. Zupančič; Josip Goršič, strojar v p.; Edvard Frelih, up.; Karel Matkovič, prof. v p.

RAZNI KRAJI: Roza Zdolšek r. Finžgar, Lovrenc na Dravskem polju; Franc Janežič, up.; Šmarjeta pri Rimskih toplicah; dr. Igor Jeršin, stomatolog; Črnomelj; Franc Židan, up.; Polje; Franc Kožar, kov. mojster (90); Domžale; Janez Pezdirc, up.; Kranj; Ivana Hočevar, Zg. Hrušica; Sabina Dobravec r. Ziegler, Radovljica; Rozalija Florjančič (Štruklova mama, 94), Bлагovica; Minka Kolenc r. Zakotnik, Stožice; Avgust Berlan, up.; Sentenart; Ana Lukežič r. Letnar, Brinje; Ivan Burgar, Mengeš; Ivan Starc, Kranj; Marija Viler r. Kavčič, Trzin; Alojz Gruden, pos. in bivši trg., Škofljica; Henri Maire, Celje; Tinka Možina r. Hirsler, Novo mesto; Franc Zorman, up.; Celje; Jerica Lutman r. Ulaga, Dravljice; Andrej Hofer (84), žel. up., Ptuj; Franciška Inocente (83), Postojna; Franc Flander, up., Preddvor; Štefan Kroflič, peč. mojster, Celje.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Zedinjena Slovenija se prav iskreno zahvaljuje Slovenski hranilnici „Slogi“ za lep dar (500 novih pesov) za tiskovni sklad šolskega odseka.

5. prosvetni večer Zedinjene Slovenije bo v soboto 23. oktobra ob 20 v mali dvorani Slovenske hiše. Predaval bo univ. prof. p. Jacinto Luzzi o temi: PO SREDNJI ŠOLI, KAM? Namenjen srednješolski mladini, ki se mora odločiti za poklic. Vabljeni dijaki in starši!

Slovenska radijska oddaja bo v soboto 16. oktobra, posvečena vsem našim materam.

Deseta počitniška kolonija za otroke, Zedinjena Slovenija tudi letos pripravlja v kordobskih gorah otroško kolonijo od 7. do 12. leta starosti. Prijave sprejema v svoji pisarni v Slovenski hiši do 24. oktobra vsak dan od 15.30 do 20 (razen ob sobotah in nedeljah). Število je omejeno. — Dnevna oskrba pri g. dr. Hanželiču znaša 7.—, ves prispevek pa 150.— pesov. Prijavi se lahko le otrok, ki obiskuje slovensko šolo. K prijavi je treba priložiti 30.— pesov. Kolonija bo odpotovala iz Bs. As. v ponedeljek, 27. decembra zvečer, vrnila pa se v sredo zjutraj, 12. januarja.

ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE 1970

JE ŽE IZSEL

Od nedelje, 10. t. m. je na razpolago v Slovenski hiši, po slovenskih domovih in pri vseh stalnih poverjenikih.

ZBORNİK ima 328 strani, umetniško in gorniško prilogo. Cena za Argentino znaša 2.800 starih pesov; za pošiljanje po pošti 3.000 pesov.

OBVESTILA

SOBOTA, 16. oktobra 1971:

V Hladnikovem domu ob 20. uri. ponovitev avdiovizualnega prikaza „Zasuta usta govore“, v spomin padlim junakom.

NEDELJA, 17. oktobra 1971:

Slovenski ljudski tabor v Slomškovevemu domu. Ob 9 zbiranje občinstva in uvodni nastop mladinske godbe. Ob 10 dviganje zastav, slovesen prenos Marije Pomagaj, blagoslovitev križa in koncertebrirana sv. maša. Popoldanski program ob 16; zvečer odski prikaz turških vpadov.

Na Pristavi po slovenski maši materska proslava.

ČETRTEK, 21. oktobra 1971:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 18.30 na sestanku Lige žena — mati predava g. Jure Rode: „Katoličan v zmedeni sedanji doba“. Vabljeni tudi dekleta.

PETEK, 22. oktobra 1971:

V Slovenski hiši ob 20 sela Zveze okrajnih šolskih svetov.

SOBOTA, 23. oktobra 1971:

Pevski koncert v San Martinu.

NEDELJA, 24. oktobra 1971:

V Slovenski hiši Misijonska proslava z tridejanko: Gospodova ura. V Našem domu po slovenski maši sestanek žena in deklet iz San Justa. O

sedanji modi bo predavala gđ. Vlada Remec.

ČETRTEK, 28. oktobra 1971:

V Slovenski hiši ima Zveza mater in žena ob 16.30 predavanje ge. Vere Debeljak: Slovenska žena za svobodo naroda.

SOBOTA, 30. oktobra 1971:

Slavnostna prireditev in večerja v Slovenski hiši v proslavo narodnega praznika 29. oktobra.

NEDELJA, 31. oktobra 1971:

V Rožmanovem zavodu v Adrogué 20-letnica ustanovitve.

Teološki tečaj. Zaključno predavanje bo v soboto, 16. oktobra, ob 18. Izpiti za ta letni kurz pa bodo v soboto, 20. novembra, ob 18.

Deveti kulturni večer Slov. kulturne akcije bo v soboto, 16. oktobra ob 8 zvečer v gornji dvorani Slovenske hiše z javno diskusijo o predstavi Razvalina življenja 1971, ki smo jo uprizarili s Slovenskim gledališčem. Na večeru bomo predvajali tudi film o naši predstavi.

Uprava Vestnika sporoča: Če kdo od naročnikov Vestnika ni prejel zadnje številke (IV) zaradi nerednosti na pošti, naj to sporoči Dušnopastirski pisarni ali upravi Vestnika, da mu pošljemo drug izvod.

SLAVJE 15-LETNICE NAŠEGA DOMA

Preteklo nedeljo, 10. t.m. so Slovenci iz San Justa obhajali petnajstletno slavo Našega doma. „Petnajst let, o domovina v ječi sedeča, Naš dom branik je tvoj na tujem“, kot je bilo geslo tega praznika. Geslo, ki izpričuje vse veliko poslanstvo, delo in požrtvovalnost, ki so ga rojaki, zbrani okrog Našega doma v teh letih doprinesli za ohranitev in razvoj slovenstva med nami.

SV. MAŠA IN DOPOLDANSKA PROSLAVA

Jasno pomladansko jutro je pozdravljalo rojake, ki so hiteli k sveti maši v sanjuško cerkev. Res izredno je bilo njih število, saj so veliko svetišče domala napolnili. Prišli so iz vse sanjuške okolice, pa tudi iz drugih krajev Vel. Buenos Airesa.

Ob osmi uri je k oltarju pristopil dušni pastir dr. Alojzij Starc in daroval sveto daritev za vse žive in umrle člane Našega doma. Med mašo je ubrano pel sanjuški zbor, mlada Marija in Lovro Tomažević sta prebrala berili; rojaki so glasno molili in sodelovali pri obredih; pri obhajilu pa skoraj vsi pristopili k obhajilni mizi.

Dr. Starc je v svojem cerkvenem nagovoru vzpodbujal vernike k duhu zahvale in prošnje ob 15-letnici. Zahvala za vse milosti let begunstva in naše naselitve v Argentini, za prežete darove kot člani sanjuškega in slovenskega božjega ljudstva in pa ob tej obletnici, zahvala kot člani Našega doma. In prošnja: za g. Janka Mernika, prejšnjega dušnega pastirja, za člane in zadeve Našega doma tudi v bodoče, in končno prošnja, da se vsi nekoč snidemo po smrti v večni domovini.

Po sveti maši so se rojaki napotili proti Našemu domu, kjer se je kmalu pričela dopoldanska proslava. Pred zbrane goste v krasni in obširni dvorani je stopil g. Rudi Bras, pozdravil vse navzoče in napovedal točke programa, katere je tudi potem še s svojo besedo povezoval.

Pred občinstvo so prikorakali fantje in dekleta z zastavami, slovensko in argentinsko, v narodnih nošah. Za tem so vsi navzoči zapeli argentinsko in slovensko narodno himno, nakar je nastopil sanjuški pevski zbor pod vodstvom g. Š. Drenška. Občutno in blagodonež so zapeli Napitnico, Tam na vrtni gredi in Gremo v Korotan. Zbrani so pevce nagradili s toplim odobravanjem.

Govor predsednika Našega doma

Na oder je stopil predsednik Našega doma, g. Peter Čarman, in na zbrane rojake naslovil tele besede:

Spoštovane članice in člani, spoštovani gostje:

V teh dneh ko praznujemo petnajsto obletnico Našega doma nam nehotе uhajajo misli v leto 1956, ko smo se ravnokar uživilj v tukajšne razmere in se borili z graditvijo lastnih domov. Že takrat se nam je pojavila misel, da bi potrebovali neki prostor, kjer naj bi se zbirali in po domače pokramljali ter predvsem nemoteno po slovensko zapeli. Te želje in potrebe so tedanji pionirji na kaj spreten način tudi uresničili. Lahko si predstavljamo kako velik je bil idealizem tedanje dobe, marsikdo si je odrgal od svojih najnujnejših potreb in priložil svoj kamenček. Iz tega nenehnega prilaganja skozi petnajst let je zrastle to kar sedaj gledamo in uživamo.

Potem se je predsednik Čarman zahvalil vsem, ki so tako požrtvovalno delovali za Dom in za ohranitev slovenstva na tujem. Nato je dejal:

Ob pregledu preteklosti se nam nujno odpre pogled v bodočnost, in bodočnost je naša mladina, ki bo predajala svojo bilanco ob drugi petnajstletnici. Mi smo napravili zanjo vse kar je bilo v naših močeh. Pa tudi v bodoče jim bomo pomagali, le to jo prosimo, naj nrehtro ne zavrzе naših šeg in navad, da ne bomo prehitro izgubili ta naš slovenski dom.

Razumemo, da mora iti s časom naprej, toda gotove principe svojih prednikov mora upoštevati, če hoče, da bomo z njo srečni tudi mi. Mi jo pa sku-

MLADINSKI ŠPORTNI DNEVI

Tekmovanje v košarki za dekleta bodo v nedeljo, 17. t. m., na Pristavi po sledečem redu:

13.30: San Martin — Ramos Mejia, 14.30: Morón — Ramos Mejia, 15.15: Carapachay — Slovenska vas, 16.00: Slovenska vas — Morón, 16.45: San Martin — Carapachay.

Nogomet: Vrhovno vodstvo športnih dni je tekmovalje v nogometu za letos ukinilo.

šajmo razumevati, da se ne bomo preveč odtujili od nje.

Naj zaključim s ponovno zahvalo v imenu sedanjega odbora vsem članom za vse opravljeno delo s prošnjo, naj nam Vsemogočni pomaga tudi v bodoče graditi in voditi ta branik slovenstva na tujem.

Bog vas živi.

Besede govornika so zbrani potrdili z dolgotrajnim ploskanjem.

Pozdravi in nastopi

Duhovno misel je nato podal dr. Alojzij Starc, ki je navezal svoje misli na preteklost in bodočnost Našega doma, njegovo poslanstvo in pomen zlasti v verskem oziru, za ohranjanje in napredovanje slovenskega in krščanskega življenja rojakov.

Svoj pozdrav ob prazniku petnajstletnice je izrekel tudi predsednik Zedinjene Slovenije g. Božo Stariha. Omenil je zgodovino Našega doma, ki je košček domovine na tujem. Izrekel je zahvalo vsem za dolgoletno delovanje in posebej omenil še Ludvika Hrena, Lojzeta Zakrajška, Franceta Benkota, Toneta Oblaka in Petra Čarmana.

Sledili so nato posamezni nastopi. Najprej so dekleta pod vodstvom g. Rudija Brasa pretresljivo zapele Kot ptičica sem pevala in Mamica moja povej mi.

Slovenska beseda. Blago je zvenela sluhu in duhu. Najprej je g. Rudi Bras v skrajšani obliki prebral Velikonjeve Amerikance, nakar je Nuška Beličeva občuteno recitirala Balantičeve Prošnje za besede.

Nato pa je še otroški zbor Balantičeve šole iz San Justa, katero vodi gđ. Zdenka Klanjškova, lepo zapel gostom. Pod vodstvom gđ. Anice Mehle in ob klavirski spremljavi gđ. Mirjam Jerebove so otroci podali V jeziku sladkem, Le predi dekle in Zdravico.

Vse nastopajoče je občinstvo nagradilo z dolgotrajnim ploskanjem.

POPOLDANSKO SLAVJE

Popoldanski del slovesnosti je bil napovedan za 17. uro. Že precej pred tem časom so se rojaki iz vseh krajev in strani Velikega Buenos Airesa pričeli zgrinjati v Naš dom. Prostori, zlasti pa obširna dvorana doma so komaj zadostovali za tolikšno število gostov.

Slavnostni program je otvoril g. Ivan Oven, ki je v imenu doma pozdravil najprej predsednika NO g. Miloša Stareta z gospo, nato dr. Alojzija Starca in pa predsednika Zedinjene Slovenije g. Božo Stariha z gospo, predstavnik domov in organizacij ter vse navzoče. Nato je napovedal spored, ki se je takoj razvil.

Beseda predsednika NO

Na oder je stopil predsednik NO g. Miloš Stare in na zbrane Slovence naslovil svoj govor. V uvodnih besedah je poudaril da smo dolžni zahvalo in priznanje vsem tistim požrtvovalnim rojakom, ki so z delom, požrtvovalnostjo in materialnimi sredstvi omogočili, da je

bil pred 15 leti blagoslovljen ta mogočni in lepi „Naš dom“. Spominjajmo se s hvaležnostjo tudi tistih sodelavcev in dobrotnikov doma, ki so odšli že po plačilo za svoje delo k Bogu in jih ni na današnjem slavju. Nadaljnje misli njegovega govora pa prinašamo na prvi strani našega lista.

Nastopi

Burnemu odobravanju, ki je sledilo besedam slavnostnega govornika, so sledili številni in lepi nastopi. Najprej sta gđ. Mirjam in Kristina Jereb štiri-ročno na klavir podali šopek narodnih pesmi. Za svoje dovršeno izvajanje sta bili deležni lepe pohvale občinstva.

„Mucke in miške“ je bilo naslov igrice, ki so jo upodobili najmlajši iz Našega doma, katere je vodila gđ. Mariča Zakrajšek. Ljubki prikaz je osvojil srca vseh gledalcev.

Folklorni ples „Ob bistrem potoku je mlin“ pa so dovršeno izvedli naraščajniki. Mladi pari fantičev in dekličev, katere je vodila gđ. Emica Urbančič so pokazali lep nastop, živost in ljubezen do slovenskega plesa. Gledalci so jim zato dolgo ploskali.

Prizor „Vojska kralja Matjaža“ pa so podali mladi in mladenke. Pod skrbnim vodstvom ge. Anice Zakrajšek so se dobro naučili in prijetno podali svoje vloge, za kar so bili deležni nagrade občinstva.

Zlasti pa je treba pohvaliti gimnastične vaje fantov, katere je vodil Franci Zupanc. Za mlada leto zelo dovršeni nastopi in teške vaje, so bili izvedeni res dobro in s popolno sigurnostjo. Ploskanje navzočih kar ni hotelo ponehati.

V počastitev argentinskega narodnega praznika, pa je nastopila tudi argentinska folklorna skupina, katero vodi gđ. Laya. Rojakom je ta skupina pokazala več lepih argentinskih folklornih plesov, ki so navzoče takoj osvojili, saj so jih podali zelo dovršeno, (gotovo se temu stalno posvečajo in izpopolnjujejo). Je pa tudi argentinska folklorna lepa, in gledalci so nastopom vztrajno ploskali.

Seveda pa ni moglo manjkati slovenske folklore. Skupina, ki jo vodi gđ. Klavžar je nastopila v belokranjskih narodnih nošah. Mogli smo opaziti različnost med obema folkloroma. Naša, slovenska, je bolj umirjena kot argentinska, a zato nič manj lepa, in v srce segajoča. Bolj umirjen korak in nastop prija slovenski duši in nastopajoči so v vsem lepo in dovršeno izvedli svojo izvedbo in slast in veselje vsega občinstva.

Končno je prišla zaključna skupina. Vsi nastopajoči so se zbrali v ospredju dvorane. Na zastoru prednje stene je skož ves program visel grb Našega doma, ki je sedaj dosegel ves svoj pomen. Pred njim so se razvrstili nastopajoči, prav pred občinstvom pa je telovadna skupina fantov postavila živo piramido, na katere vrh je splezal mlad fantič s slovensko in argentinsko zastavo. Medtem pa je vsa dvorana zapela tisto lepo pesem: „Kdor ima srce, ve za dom, solze...“ In res so v mnogih očeh blestele solze, spomin na daljno domovino katere del je tu ta branik na tujem.

VINCENCIJEVA KONFERENCA

Za mesec dobrodelnosti

Zakaj si mi ukazal, Gospod, ljubiti vse brate?
Tako miren sem bil v svoji hiši, uredil sem si življenje,
moja notranjost me ni vznemirjala,
bil sem zadovoljen s samim seboj,
bil sem zavarovan pred dežjem, blatom, mrazom, lakoto;
zaprt v svojem stolpu, sam s seboj.
Toda ti, Gospod, si odprl majčkeno špranjo,
prisilil si me poškiliti skozi priprta vrata
... in kakor udarec plohe v obraz,
me je prebudil krik bratov,
kakor prebliskne žarek sonca, si me vznemiril
... in jaz, nepreviden, sem pustil vrata priprta.
In zdaj sem zgubljen!
Ljudje od zunaj so me opazovali.
Nisem si mislil, da so bili tako blizu;
tu v hiši, na ulici, v uradu;
sosed, tovariš, prijatelj.
Komaj sem se ozrl, sem jih videl
s stegnjenimi roki,
s strmečim pogledom,
z v me zapičeno dušo,
proseč, kakor reveži pred vrati cerkva.
Udrti so v hišo.
In ne prihajajo prazni,
obloženi so s silnimi tovari:
z bergljami nepravčnosti (ki sem jih tudi sam pomagal tesati),
z zavoji grenkobe in mržnje,
z ogromnimi kovčki trpljenja...
In moj položaj?
in moja družina?
in moj prejšnji mir?
Ne boj se, pravi Gospod, danes si vse pridobil.
Med tvojimi brati sem se splazil v tvojo hišo...
Michel Quoist, Oraciones.

Rožmanov zavod v Adrogué slavi 20-letnico

V NEDELJO, 31. OKTOBRA:

Dopoldne: ob 11 sv. maša

Opoldne: kosilo

Popoldne: ob 15: "Poslednje ustoličenje" — po Fr. Brenku priredil in režira M. Willenpart — Nastopa nad 60 oseb

Pridite preizkusit cesto, ki ste nam jo vi pomagali tlakovati! Hvaležni smo vsem darovalcem in veseli bomo snidenja z vami!

Slovensko zavetišče dr. Gregorija Rožmana

bo pripravilo v nedeljo, 24. oktobra, v zavetišču, Martin Fierro 4262, Barrio Peluffo, San Justo

PRIJATELJSKO KOSILO (ASADO)

Ob 11 sv. maša za pok. Skebetom Cirilom in Kresnikom Borisom.

Pridite in podprite gradnjo zavetišča, ki je že v teku

IZŠLA JE IV. KNJIGA

Franc Ižanec ODPRTI GROBOVI

„POSRTNI RAZGOVOR VETRINJSKIH JUNAKOV“

Knjiga vsebuje:

- 320 strani dokumentov iz let strahote:
- Pričevanja
- Črteže predaj in morišč
- Štirideset fotografij
- Dva zemljevida slovenske Koroške
- Celoten pregled morišč

Najpomembnejša knjiga mora za trideseto obletnico slovenske Kalvarije v vsako slovensko hišo.

Na razpolago je v dušnopastirski pisarni, Ramón Falcón 4158 za ceno 2.000 pesov.

Ali veš, kaj pomeni Tvoj glas pri volitvah?

Bodočnost Argentine po volitvah leta 1973

Vabi SKAD vso slovensko mladino. — Predava arh. Franc Pernišek v soboto, 23. oktobra, ob 19 v Slovenski hiši.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T.E. 35-8827

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare

Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T.E. 69-9503

Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Correo
Argentino
Central (B)

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.086.173

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1971: za Argentino \$ 3.500.—. Pri pošiljanju po pošti \$ 3.600.—. — ZDA in Kanada 13 USA dolarjev; za Evropo pa 15 USA dolarjev za pošiljanje z avionsko pošto. — Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 35-7212

Nedelja, 17. oktobra

Slovenski ljudski tabor ob desetletnici Slomškovega doma:

Ob 9: Zbiranje in uvodni nastop godbe.
Ob 10: Dviganje zastav, pozdrav, prenos Marije Pomagaj, blagoslovitev križa in sv. maša.

Ob 12.30: skupno kosilo.

Ob 16: Popoldanski program pri katerem sodelujejo Slomškova šola, pevski zbori, folklorna skupina in številne narodne noše.

Ob 19.30: Fantje na vasi. Nato odrski prikaz zgodovinske dobe turških vpadov (dr. Tine Debeljak).

Vsi rojaki lepo vabljeni!

Dr. Tone Žužek ADVOKAT

Uraduje od 17.30 do 19.30.
Ponedeljek, sredo, petek

Lavalle 2331, p. 5. of. 10
T.E. 47-4852

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17 do 20

Slovenski dom v San Martinu

PEVSKI KONCERT

v soboto, 23. oktobra ob 20

Pojejo: Sanmartinski mladinski zbor, Sanmartinski deklški oktet, oba pod vodstvom g. Borisa Pavšerja
Slovenski pevski zbor v San Martinu, pod vodstvom g. Slavka Rupnika

Vstopnina: 2.— in 1.50 pesa. Mladina do 18 let ne plača vstopnine

Poravnajte zaostalo naročnino Svobodne Slovenije

5. prosvetni večer Zedinjene Slovenije

v soboto, 23. oktobra ob 20. uri

PO SREDNJI ŠOLI KAM?

Predaval bo univ. prof. Jacinto Luzzi
Predavanje je namenjeno srednješolski mladini, ki se mora odločiti za poklic. Vabljeni dijaki in starši!

Slovenski dom Carapachay 24. oktobra

TRADICIONALNI POMLADANSKI PIKNIK ves dan

Po maši skupno kosilo, ob 18 pa se nam bo predstavil domači ansambel.

Obleko krojaču, čevlje čevljarju, avto mehaniku, za naložbe vašega denarja pa je najboljša

KREDITNA ZADRUGA S. L. O. G. A.

(Cooperativa de Crédito Ltda.)

Bmé Mitre 97

T.E. 658-6574

Ramos Mejía

Uradne ure: ob torkih, četrkih in sobotah od 16. do 20. ure

Pripravljamo novo izdajo slovenskega telefonskega imenika. Prosimo vse rojake, ki imajo telefon, da nam sporoče svoje številke do 30. novembra 1971.

SDO in SFZ Ramos Mejía

vabita na

POMLADANSKI PLES

ki bo v soboto, dne 23. oktobra, ob 21.

Sodeluje orkester Salvex

Bog je poklical v 39. letu starosti našega dragega očeta, moža, sina in brata

Jožeta Zora

Pokopan je bil na pokopališču v Río Ceballos (Córdoba) dne 5. oktobra 1971.

Rajnega Jožeta priporočamo v molitev!

Za njim žalujejo:

v Argentini: žena Graciela in otroci; mati Marija Zor; sestra Franca por. Podgorelec z družino;

v Nemčiji: sestra Marica por. Papež z družino;

v domovini: brat z družino.

Društvo Zedinjena Slovenija žaluje ob smrti

g. Igorja Domicelja

velikega dobrotnika in mecena slovenske šolske mladine.

Naj mu bo Gospod bogat plačnik za vsa njegova dobra dela!

Sveta maša zanj se bo darovala v Slovenski kapeli v sredo, dne 27. oktobra 1971, ob 19.

Društvo Zedinjena Slovenija

Usoda Vzhodne Evrope

(Nadaljevanje in konec)

V začetku leta 1945 je po teh za-
piskih Eisenhower spet protestiral pri
Rooseveltu in tudi pri britanskem pred-
sedniku Churchill. Zatrjeval je, da so
zahodne sile v močnem položaju in da
pred koncem vojne naj ne bi sprejemali
dokončnih odločitev o razdelitvi Evrope
med zahodnimi zavezniki in ZSSR.

Nekaj dni pozneje so se na jaltški
konferenci Roosevelt, Churchill in Stalin
spoznale o poveljih načrtih z Evro-
po. „In od takrat naprej,“ je izjavil
Eisenhower, „so vsi moji premiki, vsi
moji načrti morali upoštevati dogovor,
kje bodo ostali po vojni.“

Blokiranje sovjetov

Iz zapiskov razgovora iz leta 1952
je razvidno, kako je Eisenhower raz-
lagal svojo vojaško strategijo iz zad-
njih tednov pred koncem vojne:

„Ko sem začel zadnje operacije, mi
ni nihče povedal, temveč sem to sam
odkril, da še ni sprejeta prava odloči-
tev glede Danske — vsi so pač domne-
vali, da bodo vsi gentlemani. Odločitve
o Danskem ni bilo. Ni bilo tudi odločitve
o Avstriji.“

In sedaj, kam naj po vsem tem gre-
do moje enote? Hotel sem, da bi šle
tja, kjer bi njihova navzočnost zau-
stavila Ruse. V Vzhodni Nemčiji sem

šel 150 milj dlje, kot so mi bile po-
stavljene meje. Moral sem se umakniti
150 milj zaradi že sklenjenega spora-
zuma.

Potem je prišel ministrski predsed-
nik (Churchill) in me prosil, naj spo-
ročim v Washington, da tega ne bom
storil (umaknil svojih enot). Rekel sem
mu: „Zakaj, ministrski predsednik, saj
ste se vendar dogovorili. To je bila va-
ša napaka, vaša odločitev. Vi in Sta-
lin in predsednik (Roosevelt) ste se
spoznale. Moram se umakniti.“ U-
maknil sem se, medtem pa sem bloki-
ral Ruse, da niso mogli na Dansko, s
tem, da sem pustil močne sile pri Lü-
becku. Ko sem prišel že do Linza v
Avstriji, so oni (Rusi) vendarle prišli
do Dunaja pred nami. Skušal sem po-
slati svoje sile tja, kjer se mi zaradi
nikakršnega sporazuma ne bi bilo treba
umakniti. V središču je bilo zame vse
vnaprej določeno. Ravnal sem se po
posebnih navodilih. Nikoli se nisem umak-
nil niti za korak, če za to nisem do-
bil ukaza.“

Eisenhower je nadaljeval:

„Politiko so ustvarjali tisti, ki so
imeli v rokah politično oblast — kar je
tudi prav. Politična oblast se ne more
prenesti na vojaške strokovnjake niti na
koga drugega odgovornosti ali poobla-
stila za ustvarjanje (politične).“

Eisenhower: „Izdaja naših prijateljev“

Glede političnih odločitev, ki so pri-
peljale do povojne razdelitve Nemčije
in Berlina ter do komunistične kontro-
le nad celotno vzhodno Evropo pa je
Eisenhower izjavil naslednje:

„Bilo je tako, da se privoli v kar-
koli, samo da bi si pridobili prijatelje.
Res, bilo je prav, da se pridobijo prija-
telji, toda celotni proces je bil popol-
noma zgrešen zato, ker so poskušali
podkupiti berača, namesto da bi mu
pokazali, kakšna je naša moč, ki smo
jo takrat imeli.“

To je bila izdaja naših prijateljev
in zaveznikov. Mislim, da je bila od
vsega najhujša stvar Poljska, ko so
privolili v to delitev — da gre vzhodni
del (Poljske) k Rusiji, Poljska pa zato
dobi nekaj delov Nemčije.“

O vzrokih za poraz, ki so ga za-
hodni zavezniki doživeli v „zunanj po-
litiki,“ je Eisenhower povedal tole:

„Konec leta 1945 smo imeli največ-
jo vojaško moč, ki jo je svet kdaj po-
znal. Prav gotovo bi bili lahko vztrajali
pri zahtevi, da se izkaže pravica ne-
katerim narodom, posebno baltičkim
narodom, Poljakom in narodom na Bal-
kanu.“

K tem dokumentom je primerno o-
meniti še dokumente, ki jih je nedav-
no objavil Eisenhowerjev sin John in
ki se nanašajo na Eisenhowerjeve ide-
je o povojni Evropi, v začetku leta
1945:

„Eisenhower je prosil grala. Bedel-
Smitha, naj poudari na Malti (kjer sta
se Roosevelt in Churchill sestala pred
konferenco na Jalti), da bi zavezniške
sile na zahodu šle do linije, ki je pre-
cej bolj vzhodno, kot je to določila za-
vezniška kontrolna komisija. Morda bi
bila Roosevelt in Churchill raje odlo-
žila kakršni koli sporazum o povojnih
okupacijskih conah do rezultatov voja-
ških operacijah?... Smith ni ničesar
dosegel... Na Jalti so sprejeli spora-
zum. Ta odločitev je imela velik vpliv
na poznejše vojaške operacije.“

Churchillovi predlogi

Zanimivi so tudi Churchillovi posku-
si, da bi spremenil načrte, ki se jih je
trdovratno (po prigovarjanju svojih
sovjetofilskih svetovalcev) držal Roo-
sevelt. Churchill je takole reagiral na
Eisenhowerjevo sporočilo, da se bo mo-
ral ustaviti na Labi:

„Ne vem, zakaj ne bi prekoračili La-
be. Če bo sovražnikov odpor popustil,
kar vi gotovo pričakujete in kar se prav
lahko izpolni, zakaj potem ne bi pre-
koračili Labe in šli čim dlje na vzhod?
To ima velikanski politični pomen...
Razen tega pa ne mislim, da bi Berlin
že izgubil svoj vojaški, kaj šele po-
litični pomen.“

Churchill je poslal sporočilo tudi
Rooseveltu:

„Mislim... s političnega gledišča,
da bi morali iti v Nemčijo čim dlje pro-
ti vzhodu in če bi s tem prišel Berlin

v naš doseg, bi ga prav gotovo zavzeli.
To se zdi logično tudi z vojaškega sta-
lišča.“

Patton in zgodovina

Največji ameriški zagovornik pro-
dora v vzhodno Evropo in zavzetja
Berlina pa je vsekakor bil tankovski
general George Patton, poveljnik ame-
riške 3. armade.

John Toland v svoji dokumentarni
knjigi o drugi svetovni vojni „Zadnjih
100 dni“ med drugim piše, da je gral.
Patton 11. aprila 1945 dejal Eisenho-
werju: „Bolje bi bilo, da bi zavzeli Ber-
lin, pa hitro — nato naprej do Odr.“

Gral. Patton je dokazoval, da bi si-
le grala. Simpsona lahko zavzele Ber-
lin v 48 urah. Kot poroča Toland, je
gral. Eisenhower odgovoril: „Kdo bi si
to želel?“ Nakar je gral. Patton po-
trepljal Eisenhowerja po rami in dejal:
„Zgodovina bo zate odgovorila na to
vprašanje.“

Zgodovina je zapisala posledice dej-
stva, da sta Berlin in vzhodna Evropa
padla v roke Sovjetom. In zgodovina
tudi vedno bolj oži krog tistih medvoj-
nih državnikov, ki so dejansko povzro-
čili, da morajo vzhodnoevropski narodi,
med njimi slovenski, že nad četrto sto-
letja prenašati največje zlo dvajsetega
stoletja — komunizem.

Eisenhower sedaj izstopa iz tega
kroga.